

3^e JAARGANG APRIL 1978/1

ARGUS

STICHTING KRITISCH FAUNABEHEER

PvdA wil jachtrecht afschaffen

Rijn en Gouwe 21 januari

Jonge havik op visite in Noorden

NOORDEN - De jonge havik die sinds dinsdag bij de heer P. J. Groeneveld aan de Hollandseka-de heeft gezeten, is terug bij zijn eigenaar. Gistermorgen is de vogel opgehaald door de heer H. Dijkstra uit Nieuw-Vennep.

De heer Groeneveld is boswachter bij de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap. Door deze functie mag hij een aantal schadelijke vogels per jaar vangen. Meestal zijn dat kraaien. Dinsdagmorgen echter ving de heer Groeneveld een havik.

De heer Groeneveld: „Ik dacht eerst dat het een slechtvalk was, omdat hij de kleur van die vogel had. Ik heb er een boek op nageslagen, maar het bleek een jonge havik te zijn. De vogel had zijn definitieve verenkleed nog niet”, aldus de heer Groeneveld.

Hij is direct gaan bellen met de vereniging tot beheer van Natuurmonumenten om achter de eigenaar van de (geringde) havik te komen. De vereniging gaf hem het adres van de dichtstbijzijnde valkenjager.

Deze valkenjager, de heer H. Dijkstra uit Nieuw-Vennep, bleek de eigenaar te zijn van de havik. Vier maanden geleden was hij het dier kwijtgeraakt bij de jacht. Hij had nog geprobeerd de vogel te vangen, hetgeen mislukte.

C. Ruiter heeft zaterdag in Utrecht een gouden kraai gekregen van de stichting Kritisch Faunabeheer. Hij is hoofd van Flora en Fauna van CRM en heeft een geweldige hekel aan jagen.

vk
13-2-70

13 Deelinkes 97 Tramm

Den Haag vraagt opnieuw stopzetting jacht in duinen

Van een onzer verslaggevers
DEN HAAG — Burgemeester en wethouders van Den Haag hebben er opnieuw bij de Jagermeester van het Koninklijk Huis op aangedrongen om de jachtpartijen in het duingebied tussen Scheveningen en Wassenaar te stoppen. Hoewel de drijfjachten in de duingebieden waarover de gemeente Den Haag zeggenschap heeft officieel zijn stopgezet gaat volgens twee Haagse raadsleden de jacht echter gewoon door in het Haagse waterwingebied. „Dat zijn duingebieden van de Staat der Nederlanden, die de gemeente Den Haag in erfpacht heeft gekregen, maar waarover de gemeente geen jachtrechten heeft,” zeggen B. en W. in hun antwoord op vragen van de raadsleden mevrouw Burgers (PvdA) en de heer Geleijnse (PPR). Overigens zijn b. en w. van oordeel het nodige te hebben gedaan om de belangen van de waterwinning, flora en fauna in het duingebied te beschermen.

Den Haag stopt met duivenjacht

Rien
Painter Rien Poortvliet, who has brought the gnome's lifestyle to life, is a national hero in Holland and a personal friend of Queen Juliana, who has given his drawings to our Prince Philip as presents.

In een Britse krant staat een stukje over Rien Poortvliets boek „Leven en werken van de kabouter”, in het Engels kortweg „Gnomes” getiteld. Het bericht vermeldt, dat Rien Poortvliet in Holland een nationale held is en een persoonlijke vriend van koningin Juliana, die schilderijen van hem heeft geschonken aan prins Philip van Engeland. Nu heb ik op Prinsjesdag eens goed gekeken naar de gouden koets en lakei Poortvliet en warempel, toen de deur van de koets openging en Hare Majesteit na het lezen van de Troonrede vol binnenpret insteeg, schoof Rien snel wat van zijn werken naar binnen. Hij fluisterde: „Hierzo, misschien zit er wat bij voor Philip”. „Ik bekijk het even, hoor snuit”, sprak de vorstin moederlijk. Tenminste, dat leek ik te kunnen liplezen. Helemaal zeker weten doe ik het natuurlijk niet. Maar het stond toch mooi in die Britse krant, dat van Philip en zo. 18-1-78
Gvd en Zeeblader

Jongen dood na schot uit geweer

Deventer
dagblad
6-2-78

DODEWAARD (ANP). - De 16-jarige J. van Reeden uit Dodewaard is zaterdagmiddag dodelijk getroffen door een schot uit een jachtgeweer.

De jongeman was op bezoek bij twee 15-jarige vrienden van wie één het jachtgeweer van zijn vader liet zien.

Daarbij is het geweer onverwachts afgegaan. De kogel trof de jongen in de hartstreek.

Zeehond Monachus uitgestorven

DEN HAAG (ANP) — De internationale unie voor de bescherming van de natuur en natuurlijke hulpbronnen (IUCN) en het Wereldnatuurfonds (WWF) hebben bekendgemaakt, dat opnieuw een diersoort is uitgestorven, namelijk de zeehondensoort Monachus Tropicaiis. In het vakblad voor biologen wordt hiervan melding gemaakt. Monachus stond reeds op de lijst van bedreigde diersoorten, maar is al sinds 25 jaar niet meer waargenomen.

13-72577 TROUW

INHOUD APRIL 1978/1

Argus is gratis voor donateurs die minstens f 15,- per jaar betalen.

Losse nummers f 2,50 excl. porto, te bestellen door storting op postgiro 3522188. Het blad verschijnt viermaal per jaar. Overname van artikelen of gedeelten hiervan is toegestaan, mits de bron uitdrukkelijk wordt vermeld. Overname van illustraties en foto's zonder toestemming is niet toegestaan.

REDAKTIE

Midas Dekkers en
Norman van Swelm.

REDAKTIEADRES:

Herengracht 21, 2282 BP Rijswijk ZH.

VORMGEVING:

Ineke van den Abeele

DRUK:

Jaap Kaal
Nieuwe Herengracht 61
1011 RP Amsterdam

EXPEDITIE:

H. van Everdinck
Hogezijde 7
2543 XP Den Haag

VASTE MEDEWERKERS:

Ineke van den Abeele
Marieke Duijndam
Heleen Landman
Mouse van Olphen
Fred van Olphen
Marijke van Schaik
Rita Stockman
Anneke van Swelm

DE STICHTING:

De Stichting Kritisch Faunabeheer is op 11 december 1975 opgericht.

Het doel van de Stichting Kritisch Faunabeheer is het bevorderen van een wetenschappelijk en moreel verantwoord faunabeheer. Dit doel tracht de stichting te bereiken door onder meer:

- het toetsen van de faunabeheersmaatregelen aan de doelstelling,
- het verrichten en stimuleren van onderzoek,
- het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en het publiek.

HET BESTUUR:

Het bestuur van de stichting bestaat uit:

D. Brand, Maassluis
Mevr. R. Boeve-Bant, Ankeveen
H. van Everdinck, Den Haag
H. Gallacher, Leiden
E. Gubbels, Wageningen
J. Kattens, Schoorl
H. Niesen, Bergen
N. van Swelm, Rijswijk
P. van Zalinge, Haarlem
Mevr. R. Stockmann, Oosterbeek

ARCHIEF:

Het archief van de S.K.F. is gevestigd te Schoorl. Materiaal voor het archief dient te worden verzonden naar de heer J. Kattens, archivaris S.K.F. Boksdoornplantsoen 9, Schoorl.

INHOUD:

Jaarverslag 1977 S.K.F.	pag. 4	Raad van Europa wil	
Kraai van verdienste	pag. 7	tijdelijke stopzetting van de	
Wie zegt dat de zadelrob		jacht op de zadelrob	pag. 15
niet bedreigd wordt?	pag. 8	Noors bontimperium	
Zeehondenpopulaties,		in geweer	pag. 15
menselijk ingrijpen en		Van de duitse bonthandel	pag. 16
bescherming	pag. 10	Symposium over vossen,	
Stop zeehondenmoord	pag. 14	rabiës en jacht	pag. 19
Canada verhoogt voor 1978		Propagandafonds	pag. 19
knuppelquota met 6%	pag. 14	Kans op hondsdolheid	pag. 19

SEKRETARIAAT:

Postbus 76, 's-Graveland
Tel. 02945-1319

Donaties aan de Stichting Kritisch Faunabeheer kunnen worden gestort op postgiro 3522188 t.n.v. penningmeester Stichting Kritisch Faunabeheer, Den Haag.

TESTAMENTAIRE BESCHIKKING:

Indien U de stichting bij testamentaire beschikking wilt gedenken, bevelen wij U de volgende formule aan:

"Ik vermaak aan de Stichting Kritisch Faunabeheer, gevestigd te 's-Graveland, de somma van f.....(vrij van alle rechten, ook het recht van successie!"

ILLUSTRATIES:

Jan Ottens pag. 1,9, 12, 13, 18
Jan Kattens pag. 4, 7
Mark Read pag. 8, 10, 11, 16
Brian Davis pag. 17

Meerkoetenboekje f 15,—
4 rode stickers f 1,50
4 gele geplastificeerde stickers f 2,—
8 kleine gele stickers op een vel f 1,—
Ronde stickers per vel f 0,25
Frontaal f 2,25
Alternatieve jachtwet f 1,50
Posters S.K.F. f 1,50
Argus 1977 per stuk f 2,50
Argus 1976 per stuk f 1,25
10 wenskaarten f 2,05
Posters vossensymposium f6,—
Stickers vossensymposium f2,—

KNIPSELARCHIEF

De SKF houdt een knipselarchief bij. In dat archief worden berichten uit kranten, artikelen uit weekbladen e.d. opgenomen, die betrekking hebben op faunabeheer, jacht, stroperij, dierenhandel enz.

Er is een groot aantal — hoog gewaardeerde — begunstigers, dat ons regelmatig knipsels zendt, doch van een volledig overzicht van hetgeen in ons land over het faunabeheer wordt geschreven, kan nog niet worden gesproken. Wij doen daarom nogmaals een beroep op onze begunstigers om knipsels te zenden.

KNIPSELKRANT

Donateurs die geïnteresseerd zijn in toezending van de knipselkrant kunnen zich voor f 25,— per jaar abonneren (niet-donateurs f45,—) via de penningmeester Stichting Kritisch Faunabeheer, postgiro 3522188 te 's-Gravenhage.

Jaarverslag 1977 S.K.F.

door Hugh Gallagher

Het is niet verwonderlijk dat de golf van publiciteit die de stichting in het eerste jaar van haar bestaan ten deel is gevallen, in 1977 enigszins is weggeëbd. Nu zijn pers en publiek over het algemeen op de hoogte van het bestaan van 'kritische faunabeheerders'. En het grote nieuws is er natuurlijk een beetje van af. Dat neemt niet weg dat ook het afgelopen jaar in verscheidene radio- en televisieprogramma's en in talloze dagbladen en tijdschriften de nodige aandacht is geschonken aan onze activiteiten. En — net als ik in mijn vorig jaar-overzicht kon melden — is er veel belangstelling voor ons doen en laten, hetgeen verheugend en bemoedigend is.

De (betrekkelijke) luwte heeft het bestuur overigens de gelegenheid gegeven de interne structuur en werkwijze van de stichting zelf te verbeteren. Na de stormachtige start van de Stichting Kritisch Faunabeheer was het door de toevloed van donateurs en door het veelvuldig beroep dat door velen op ons wordt gedaan, noodzakelijk maatregelen te treffen waardoor beter op de gebeurtenissen kon worden ingespeeld. Door de aanschaf van een adresseermachine hopen wij de administratie van het donateursbestand te stroomlijnen. Met name de inschrijving van nieuwe donateurs wordt zodoende aanzienlijk versneld, zodat de lange wachttijden tot het verleden zullen behoren.

De stichting ontvangt een groot aantal binnen- en buitenlandse tijdschriften op het gebied van fauna-

beheer. De documentatiecommissie blijft natuurlijk streven naar aanvulling, doch kan nu reeds bogen de belangrijkste wetenschappelijke literatuur in huis te hebben. Wanneer donateurs van de stichting bepaalde tijdschriften willen raadplegen, kunnen zij gebruik maken van de service van deze commissie.

De meest relevante artikelen over faunabeheer welke in Nederlandse dagbladen verschijnen (en dat is heel wat) worden ingezameld en samengebundeld in een 'knipselkrant'. Een groot verlies betekende het overlijden van de heer Feringa, die deze knipselkrant in zijn experimentele fase heeft samengesteld. Momenteel rust de vervaardiging van de knipselkrant in de goede handen van de heer Romers. Voor het uitknippen en opsturen der krantenartikelen wordt zorg gedragen door een aantal verspreid over het land wonende donateurs.

Teneinde beter te kunnen voldoen aan de vele vragen om inlichtingen betreffende het faunabeheer, heeft het bestuur een beheerscommissie ingesteld. Het is de taak van deze commissie maatregelen te formuleren en te propageren die leiden tot een moreel en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer. In 1977 heeft de commissie contacten gelegd met personen die hetzij vanuit hun professie, hetzij vanuit hun persoonlijke interesse of betrokkenheid te maken hebben met het beheer van dierpopulaties. Momenteel tracht de beheerscommissie het lopend onderzoek naar methoden en technieken van faunabeheer te inventariseren. Op basis hiervan zal verder onderzoek gestimuleerd worden.

De behoefte aan informatie over doel en werkwijze van de SKF blijkt nog steeds groot, bij jong en oud. Op vele plaatsen in het land hebben donateurs en bestuursleden lezingen gehouden over kritisch faunabeheer. Teneinde de kwaliteit der lezingen te optimaliseren hebben wij in 1977

een speciale instructiebijeenkomst belegd voor aspirant-lezinghouders. Aan hun verdere training zal ook in 1978 de nodige aandacht gegeven worden. Voorts heeft de propaganda-commissie gezorgd voor nieuwe brochures en stickers, en ook voor de vervaardiging van expositiemateriaal. Op verscheidene manifestaties was een stand van de Stichting Kritisch Faunabeheer aanwezig. Eind vorig jaar is het assortiment artikelen uitgebreid met een correspondentiekaart waarop een middeleeuwse prent van mensenjagende hazen is afgebeeld. Deze z.g. 'hazenskaart' blijkt bij velen bijzonder in de smaak te vallen. De verbreiding van haar ideeën is voor de stichting even noodzakelijk als kostbaar. Met het oog op dit laatste aspect heeft het bestuur een propagandafonds in het leven geroepen, waaruit speciale projecten gefinancierd zullen kunnen worden.

1977 heeft een aantal activiteiten te zien gegeven waarvoor het fundament reeds het jaar daarvoor gelegd was. Zoals het gerucht makende kievitensymposium, dat plaatsvond op 22 januari in Zutphen. Deze stad was met opzet uitgekozen teneinde de Friese eierrapers de gelegenheid te geven het symposium te bezoeken en hun zienswijze toe te lichten. Na aanvankelijke weigeringen werd op de valreep toch nog een vertegenwoordiger van de Bond van Friese Vogelwachten afgevaardigd. Naast deze spreker werd tevens het woord gevoerd door een aantal deskundigen uit de ambtelijke, wetenschappelijke en natuurbeschermingssfeer, die ieder vanuit hun eigen perspectief de bescherming van de kievit hebben belicht. Gehoopt mag worden dat het kievitensymposium, bijgewoond door ± 300 personen, een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de meningsvorming over een verantwoorde omgang met de kievit. Aansluitend op het symposium heeft de SKF de minister van CRM verzocht het handelen in kievitseieren te verbieden. In

afwachting van een algeheel raapverbod. Tevens hebben wij alle commissarissen van de koningin verzocht geen 'eerste' kievitseieren meer aan te nemen, op welk verzoek door allen (behalve die van Friesland en Gelderland) positief is gereageerd. Momenteel treffen wij voorbereidingen voor een internationale verklaring betreffende de bescherming van de kievit.

Behalve de kievit, heeft ook de duif onze aandacht gehad. In de landelijke duivencommissie, die tot taak had de overlast van duiven en methoden ter voorkoming van overlast te inventariseren, heeft ook de SKF haar inbreng gehad.

In verband met de wijziging van de Jachtwet, die in 1977 door het parlement is behandeld, hebben wij geprobeerd de leden van de Tweede Kamer zowel schriftelijk als mondeling op de hoogte te brengen van onze bedenkingen tegen het wetsvoorstel. Helaas bleek alleen de fractie van de PPR bereid zich te laten oriënteren door onze denkbeelden. Namens zijn partij heeft de heer Coppes een groot aantal wijzigingsvoorstellen ingediend, waarvan helaas slechts een zeer klein gedeelte door de Kamer is aangenomen. Tijdens de Kamerbehandeling heeft een delegatie van de SKF de zgn. 'alternatieve jachtwet' aangeboden aan de Kamervoorzitter de heer Vondeling. Uit dit document, dat moet worden opgevat als een speelse visie op de wettelijke regeling van de jacht — maar wèl met een serieuze ondertoon — citeer ik artikel 1: a) alle dieren zijn gelijkwaardig; b) alle dieren vervullen een nuttige functie in het ecosysteem; c) geen dier is schadelijk voor een ander dier; d) alle dieren hebben recht op zelfbeheer.

Tijdens de goedbezochte en gezellige jaarvergadering van 14 mei is de eerste Loden Kraai — een prijs voor iemand wiens optreden schadelijk is voor een verantwoord faunabeheer — uitgereikt aan Rien Poortvliet, die immers op overtuigende wijze in woord en beeld de plezierjacht propageert. Helaas bleek de heer Poortvliet niet bereid de prijs persoonlijk in ontvangst te komen nemen, zodat de loden kraai hem per post is toegestuurd. Hoewel hij had aangekondigd zich van de onderscheiding te zullen ontdoen, gaan er geruchten dat hij in ieder geval op Prinsjesdag nog in het bezit was van de decoratie...

Afgelopen zomer heeft wederom in het teken gestaan van het botulisme. Tezamen met acht lokale en landelijke organisaties op het gebied van natuur- en dierenbescherming heeft de SKF een petitie gezonden aan de jagersvereniging, waarin een dringend beroep werd gedaan op de jagers om het geweer thuis te laten en zich aan te sluiten bij de talloze vogelliefhebbers die de epidemie met man en macht trachtten tegen te gaan. De reactie op deze petitie van de zijde der KNJV was teleurstellend: de overige organisaties werd te verstaan gegeven dat zij het helemaal bij het verkeerde eind hadden en dat jacht juist goed was voor de watervogels. De SKF werd zelfs geen antwoord waardig gekeurd. Telefonisch om inlichtingen gevraagd, verklaarde de directeur van de KNJV, de heer Veen, dat hij de SKF ervan verdacht de overige organisaties voor haar karretje te hebben gespannen, hetgeen deze organisaties 'uit onbenul' (sic) hebben toegelaten. Deze kwestie is helaas kenmerkend voor de houding die de KNJV ook in andere situaties inneemt tegenover de SKF. Een open debat wordt uit de weg gegaan, serieuze gedachtenwisseling wordt stelselmatig tegengewerkt.

Tekenend wat dat betreft is de gang van zaken geweest rond het NOS-televisieprogramma 'Frontaal', dat op 24 november gewijd was aan de stelling 'De jacht in Nederland is in het belang van het wildbeheer'. De KNJV, die van begin af aan door de NOS betrokken was bij de voorbereiding, zegde echter abrupt haar medewerking op toen bleek dat ook de SKF deelnam aan de voorbereidingen. De KNJV ging zelfs zo ver dat zij zich in het openbaar distancieerde van het programma, klaarblijkelijk in de hoop dat alle Nederlandse jagers dezelfde houding zouden aannemen en het programma afgelast zou worden. Het hoeft geen betoog dat deze manoeuvre bij de NOS, die zich kosten noch moeite spaarde om alle partijen om de tafel te houden, veel kwaad bloed heeft gezet. Na zeer lang zoeken en nadat de opnamen van het programma al eens waren uitgesteld, is ten lange leste een jager bereid gevonden de genoemde stelling te verdedigen. Van de zijde van de SKF trad Norman van Swelm in het strijdperk. Een oordeel over het verloop van het programma zelf laat ik gaarne over aan degenen die het

gezien hebben. Ik vermeld alleen nog met voldoening, dat na afloop van de discussies de stemverhouding bij de jury overduidelijk bleek te zijn verschoven ten gunste van het natuurbeschermingsstandpunt.

Misschien heeft de KNJV gevoeld dat het deze kant zou opgaan, en om die reden getracht de uitzending te dwarsbomen. Zulk een handelwijze moge begrijpelijk zijn, juist is zij echter allerminst, omdat het er in feite niet om gaat wie de meeste stemmen haalt. Waar het om draait is, dat het Nederlandse publiek eerlijk voorgelicht wordt over wat jacht nu eigenlijk in de praktijk betekent, over de noodzaak van jacht en over alternatieve beheersmaatregelen. Momenteel moeten de mensen het doen met de valse jagersromantiek à la Rien Poortvliet, maar dat leidt alleen maar tot een — op zijn zachtst gezegd — versluierd beeld. In eerste instantie is behoefte aan gedegen informatie over de jacht in Nederland. Helaas zijn de jagers nog steeds niet bereid mee te werken aan betrouwbare jachtstatistieken. Op de tweede plaats is behoefte aan een vrije uitwisseling van opinies en inzichten. Alleen op die wijze is een verantwoorde meningsvorming gewaarborgd. Wanneer de KNJV hiervoor terugdeinst, is dit wel een heel betreurenswaardige situatie!

Is de verhouding met de KNJV uitgesproken slecht, met tal van organisaties op het gebied van natuur- en dierenbescherming staan wij gelukkig op goede voet. Gedurende 1977 hebben wij plezierige contacten gehad met o.a. de Vereniging Avifauna Groningen, COVAVO, Ned. Vereniging tot Bescherming van Dieren, Vogelwerkgroep Twente, Vereniging voor Vogelbescherming 's-Gravenhage e.o., Vogelwacht Delft, Vogelwerkgroep Haarlem, Vogelwerkgroep Noordhollands Noorderkwartier, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, Kon. Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Vereniging Milieudefensie, Stichting Natuur en Milieu, de Landelijke Vereniging tot behoud van de Waddenzee, het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, Stichting Lekker Dier, Werkgroep Kritisch Bosbeheer en het Belgische Coördinatie Comité voor de Bescherming van Vogels. Het ziet ernaar uit dat ook de relatie met de Ned. Vereniging tot Bescherming van Vogels in

1977 enigszins verbeterd is. De SKF heeft de Stichting Natuur en Milieu te kennen gegeven zich bij haar — zijnde een nationale overkoepeling van natuurbeschermingsorganisaties — te willen aansluiten. Tevens heeft de SKF gevraagd deel te mogen uitmaken van het European Environmental Bureau, een organisatie die op Europees niveau de natuurbeschermingsbelangen behartigt. Over beide aanvragen worden momenteel nog besprekingen gevoerd.

Een belangrijk succes hebben wij geboekt in onze bemoeienissen met het faunabeheer in de duinen tussen Den Haag en Wassenaar. In het Haagse duinwatergebied plachten de Leden van het Koninklijk Huis en hun gasten de fazantenjacht te bedrijven. De wreedheid van deze sport, de waanzin van het kweken en uitzetten van fazanten, de verstoring door de massale drijfjachten, en het doden van uiterst nuttige predatoren en aaseters, vormen een schril contrast met de ongereptheid van het natuurgebied. De SKF had eind 1976 het Haags gemeentebestuur reeds verzocht deze jachtpraktijken te laten beëindigen. Vorig jaar gaf het Mijndel-comité, een wetenschappelijk college dat door B&W om advies gevraagd was, te kennen dat jacht in het duingebied die niet in het belang van natuur en landschap is, afgebouwd moet worden. Tot onze grote vreugde nam het gemeentebestuur dit advies over en besloot dat de fazantenjacht uit het 2000 ha grote duinwatergebied moest worden geweerd. Het enthousiasme werd enigszins getemperd toen eind vorig jaar bleek dat het Koninklijk Huis zich het recht voorbeheld te blijven jagen in de Koninklijke domeinen bij Wassenaar waarover Den Haag (wat de jacht betreft) geen zeggenschap heeft. In november en december werden op die terreinen wederom de zo omstreden drijfjachten gehouden. Wij verzochten daarop H.M. de Koningin persoonlijk ervoor te zorgen dat het beleid van haar Jachtdepartement parallel zou gaan lopen aan het door het Mijndel-comité' opgestelde advies.

Ook de jacht ter zee houdt ons bezig. De restpopulaties walvissen en dolfinen worden met uitroeiing bedreigd. De SKF heeft de minister van Economische Zaken verzocht een verbod uit te vaardigen op de invoer respectievelijk verkoop van walvis-

produkten. Tevens hebben wij de minister van CRM gevraagd de diverse walvissoorten op te nemen op de lijst bedreigde uitheemse diersoorten. Deze zaak is momenteel nog in behandeling.

Dat geldt ook voor ons verzoek aan de minister van Landbouw om voor de zogenaamde 'artikel 8-dieren' (houtduif, zwarte kraai, kauw, vlaamse gaai, ekster, konijn, kat en vos) een schoontijd af te kondigen. Momenteel zijn deze dieren het hele jaar door — dus ook in de voortplantingstijd — bejaagbaar. De SKF meent dat deze dieren tenminste gedurende een paar maanden van het jaar de gelegenheid moeten krijgen om op adem te komen.

Het bestuur van de SKF zal wel nooit op adem komen, althans niet zolang de moderne faunabeheersinzichten niet gemeengoed zijn. Aan het eind van een jaar worden al weer tal van plannen gemaakt voor het nieuwe jaar. Het ganzenjaar, dat op 1 september 1978 van start zal gaan, staat op dit moment al een heel eind in de steigers. Er worden besprekingen gevoerd met vertegenwoordigers van overige natuurbeschermingsorganisaties om te komen tot oprichting van een 'breed comité', dat verantwoordelijk zal zijn voor de manifestaties welke gedurende dat ganzenjaar worden georganiseerd. Tot de organisaties die aan de opzet van het ganzenjaar meewerken, behoren naast de SKF zelf: Vereniging Avifauna Groningen, Ned. Vereniging tot Bescherming van Vogels, Kon. Ned. Natuurhistorische Vereniging, Vereniging tot Behoud van de Waddenzee en Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland.

Terugblikkend op 1977 constateer ik dat de SKF een zeer zinvol jaar achter de rug heeft. Er zijn aanwijzingen genoeg om optimistisch te zijn over de ontwikkeling van het faunabeheer in de toekomst. Wij hebben duidelijk de tijd méé.

Niettemin maak ik mij zorgen om de wijze waarop de jager zich momenteel opstelt. Hij duidt zichzelf bij voorkeur aan als 'faunabeheerder' en op grond van gezamenlijke motivatie zou met andere faunabeheerders dus te praten moeten zijn. Het probleem is echter dat het faunabeheer zo dikwijls alleen met het geweer beleden wordt. Maar ook dichterbij huis zijn talloze voorbeelden te geven van

jachtpartijen die niets met faunabeheer te maken hebben en alles met politiek, tijdverdrijf of status.

Begin december werd op het rustieke Waddeneiland Schiermonnikoog een drijfjacht gehouden, waartegen een aantal kritische faunabeheerders hun stem verhieven. Een der drijvers verweet de critici echter dat zij geen oog hadden voor het feit dat het jachtgezelschap werd gevormd door Groningse artsen en specialisten, 'die er toch ook weleens uit moeten'. Van de zich vertredende medici komen we vanzelf terecht op de voetbal- en wielerkorfeeën, die het afsluiten van vette kontrakten menen te moeten vieren met jachtpartijen. Het is dan nog maar een heel klein sprongetje naar die 'Grote Open Nationale Duivenplukkampioenschappen' die de Stichting Het reewild op 26 en 27 maart van het vorig jaar heeft willen organiseren. Bij dit soort evenementen worden dieren gereduceerd tot voorwerpen waaraan de mens die iets te vieren of tijd te veel heeft, plezier kan beleven. Deskundigheid wordt niet gevraagd: de wielrenner Henny Kuiper meldt trots dat hij zijn eerste fazant geschoten heeft, doch de vogel die hij ophoudt, is een houtsnip. Met faunabeheer heeft deze jagerij niets te maken. Van de Franse president wordt verteld dat men in Roemenië een beer uit de dierentuin losliet om hem er op te kunnen laten jagen. Of het waar is of niet, het wijkt in ieder geval niet principieel af van de jagerspraktijk om gekweekte fazanten uit te zetten. De wens om de natuurlijke processen te herstellen, ontbreekt hier ten ene male. Wat overblijft is slechts het schaamteloze verlangen zo veel mogelijk dieren te doden.

Het meest wezenlijke van een levend wezen is dat het leeft. Wie willens en wetens dit leven neemt, moet wel heel erg sterk in zijn schoenen staan. Welk recht matigt hij zich aan? Is een persoonlijk kortstondig genot een rechtvaardiging voor het toebrengen van angst, leed en dood? Een kind dat een dier nodeloos kwelt, wordt door zijn ouder berispt. Wreedheid geldt als een slechte eigenschap. Maar is er verschil tussen de jongen die een worm in stukjes snijdt en de man die een fazant aan flarden schiet?

De Franse toneelschrijver Beaumarchais heeft de mens eens getypeerd als 'het enige dier dat kan drin-

ken wanneer het geen dorst heeft'. Jaarlijks worden in Nederland naar schatting vier miljoen dieren door jagers gedood. De noodzaak hiervan is nimmer aangetoond en zal hoogstwaarschijnlijk ook nooit aangetoond worden. De jager drinkt zonder dorst te hebben.

Reeds meer dan honderd jaar geleden wist Seattle, het opperhoofd der Dwamish-Indianen, het al: 'Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons. De geuren-

de bloemen zijn onze zusters, de kariboe, het paard, de grote adelaar onze broeders. De schuimkoppen in de rivier, het sap van de weidebloemen, het zweet van de pony — het is allemaal van hetzelfde geslacht, óns geslacht. Wat is de mens zonder dieren? Als de dieren weg zijn, zal de mens sterven aan een gevoel van grote eenzaamheid.' De mens die drinkt zonder dorst te hebben, bewandelt een weg die uiteindelijk naar de eenzaamheid voert. Maar er is nog

een andere weg. Een weg die geplaveid is met respect voor het leven. Deze weg voert ons een gebied binnen waarin mens en dier in hun waarde gelaten worden en in harmonie leven. Dát is het perspectief waarop ook de ideeën omtrent een wetenschappelijk en moreel verantwoord faunabeheer gericht zijn. Met de inzet van allen die zich in deze ideeën kunnen vinden, zullen we dat gebied waarachtig wel bereiken.

Kraai van verdienste

Op zaterdag 11 februari jl. is tijdens de jaarvergadering van de Stichting Kritisch Faunabeheer door de voorzitter de eerste Gouden Kraai uitgereikt aan degene, die volgens een daartoe benoemde jury, zich op uitzonderlijke wijze heeft ingezet voor een moreel en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer.

Het juryrapport luidt:

De heer C. J. S. Ruiter, tot 30 september jl. hoofd van de afdeling Flora en Fauna van het Ministerie van CRM, heeft ruim 35 jaar de belangen van de Nederlandse faune gediend. De toewijding en nauwgezetheid waarmee hij de uitvoering en toepassing van de Vogelwet 1936 ter hand heeft genomen is de Nederlandse vogelstand zeer ten goede gekomen. Zijn standvastige en voortvarende houding brachten niet alleen eierappers, vogelvangsters, stropers en jagers maar vaak zelfs de natuurbescherming in verlegenheid. Zo dwong de heer Ruiter bij allen respect af. De woorden van de voorzitter van de Jachtraad bij het afscheid van de heer Ruiter uit die raad benadrukken dit nog eens. Hij zie: 'Ik kan begrijpen dat de Raad voor de heer Ruiter een wat vreemde figuur is geweest en dat er vele spanningen zijn opgetreden, al was het alleen maar dat er gepraat moest worden over de jacht, een gebeuren dat bij de heer Ruiter bepaald geen sympathie kon 'verwerven. Dat nu is zijn grote verdienste, dat hij ondanks die moeite dikwijls blijkt heeft gegeven dat hij de vergaderingen intensief meebeleefde en de Raad waardevolle adviezen verstrek-

te, al waren die lijnrecht tegen de meerderheid in.'

Zijnmening over jacht stak de heer Ruiter dan ook nooit onder stoelen of banken getuige zijn woorden: 'Je moet nooit onnodig iets dat leeft vernietigen, gewoon omdat je dat leven zelf niet kunt maken. Daar ga ik van uit. Mijn filosofie is dezelfde als die van Fop. I. Brouwer: Eerbied voor alles wat leeft en groeit. Daarin verschil ik dus van zienswijze met bijvoorbeeld de jagers. Die zeggen: 'Je mag van dat leven ook oogsten'. In dit geval dus voor je genoeg leven vernietigen. Want jagen om in leven te blijven, is al sedert lang niet meer nodig. En daarom is jacht iets wat ik niet kan waarderen.'

De jury is unaniem van mening dat de heer Ruiter de natuurbescherming in ons land op een hoger plan bracht en dat de eerste Gouden Kraai hem toekomt omdat hij de gedachten van een moreel en wetenschappelijk ver-

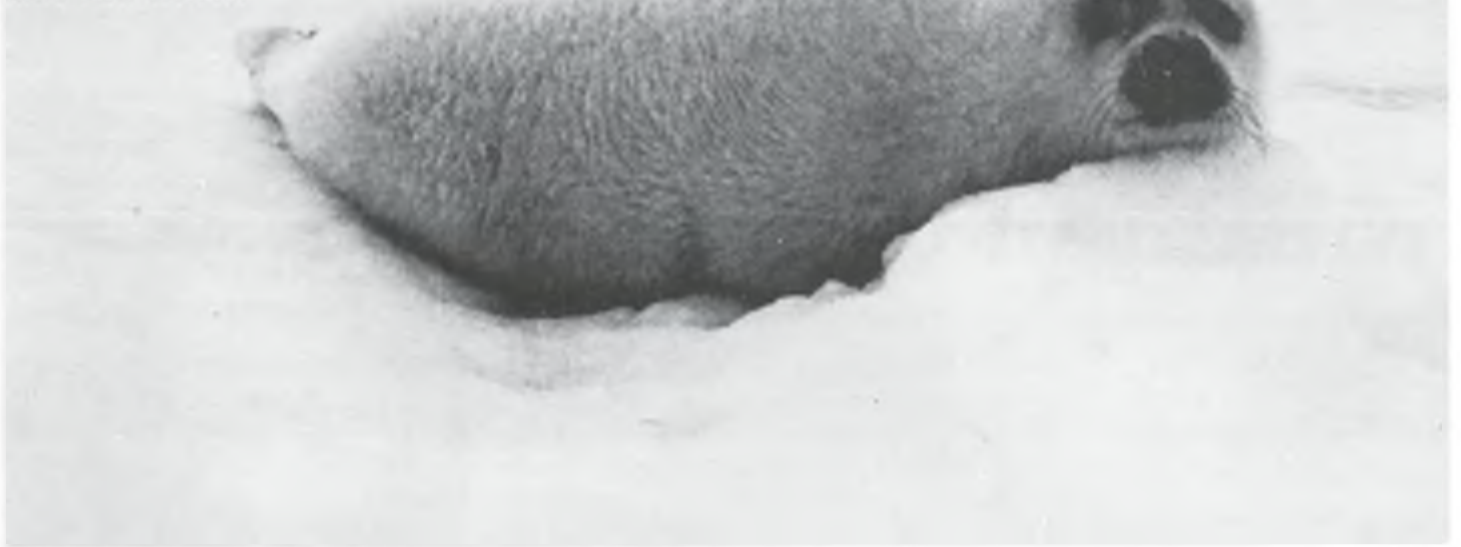
antwoord faunabeheer onder alle omstandigheden heeft uitgedragen.

In zijn uitvoerige en sympathieke dankwoord bevestigde de heer Ruiter nog eens dat de Gouden Kraai bij de juiste man was terechtgekomen.

Wie zegt dat de zadelrob niet bedreigd wordt?

door Jan Ottens

In 1972 reeds, in hetzelfde jaar dat de VN-milieuconferentie in Stockholm ocriep voorlopig niet op walvissen te jagen, vroeg een adviescommissie hetzelfde met betrekking tot de Canadese zadelrob — de zeehond die nu alweer meer dan tien jaar de onbewuste inzet is van een steeds heviger wordende touwtrekkerij tussen jagers en dieren- c.q. natuurbeschermers.

U weet wel: die bontbaaltjes ('whitecoats') van nog maar een paar weken oud die volkomen weerloos worden neergeknuppeld, bij tienduizenden, ieder voorjaar weer.

In 1976 drong te San Francisco het wereldcongres van het World Wildlife Fund aan op een verbod van de zeehondenjacht; het hoofdkantoor van het WWF stuurde het volgende jaar een brief aan de regeringen van Noorwegen en Canada en maakte daarmee duidelijk wie en wat er speciaal bedoeld werd: de jacht op whitecoats voor de oost-Canadese kust.

Eind februari was hef de IUCN die liet weten dat het jaarquotum niet in overeenstemming is met het uitgangspunt van de natuurbescherming en verzocht om stopzetting of uitstel van de jacht voor dit jaar.

Intussen trekken de robbenjagende naties zich van al die dringende verzoeken niets aan. Canada stuurt zelfs

een dure delegatie op tournee door Europa om het danig beschadigde image weer uit te deuken.

De jacht wordt verdedigd met argumenten, niet alleen ontleend aan de economie, maar ook aan traditie, cultuur en sinds enige tijd ook aan de natuurbescherming. Dat wordt voor de natuurbeschermers dus oppassen geblazen, want het is uiteraard minder leuk om met de eigen argumenten om de oren te worden geslagen. Maar misschien zeggen ze maar wat, die mensen achter de jacht.

Pakijs

Eerst maar even de feiten. Op drie plaatsen in de noordelijke Atlantische Oceaan wordt er op de (jongen van de) zadelrob — *Pagophilus groenlandicus* — gejaagd, nadat hij vanuit zijn nog noordelijker gelegen zomerkwartieren met het pakijs mee naar het zuiden is gekomen om er te jongen en te paren.

In de eerste plaats is dat in de Witte Zee, waar de Russen en de Noren samen 43.000 zeehonden aan hun eind helpen; in de tweede plaats ten noorden van IJsland rond het eiland Jan Mayen, door eveneens de Russen en de Noren (16.500) en tenslotte voor de kust van de Canadese provincie Newfoundland (dat behalve Newfoundland ook Labrador omvat) waar Noren en Canadezen samen

180.000 robbenlevens mogen nemen, 171.000 jonge, 9.000 volwassenen.

Genoemde cijfers voor Canada gelden voor dit jaar. Om die te kunnen vaststellen wint de Noord-West Atlantische Visserijcommissie (ICNAF) advies in bij een speciale commissie (Panel A) waarin biologen, maar géén enkele echt onafhankelijke, zitten en waarvan de adviezen allesbehalve bindend zijn: de ICNAF-leden Noorwegen en Canada maken vervolgens zelf uit hoe hoog het jaarquota zal zijn. Voor de jacht van dit jaar, die op 10 maart een aanvang neemt, kwam uit het beraad in het zeehondenpanel geen eensluitende aanbeveling tevoorschijn.

De adviezen van de geleerden liepen uiteen van 0, géén jacht meer dus, tot 220.000.

Het quota van 1978 van 180.000 is 10.000 hoger dan vorig jaar en dat was op zijn beurt niet minder dan 43.000 boven dat van 1976. De schattingen van de totale westelijke zadelrobbenpopulatie lopen uiteen van zo'n 800.000 tot 1,2 miljoen, voordat de pups worden geboren. Het aantal geboorten bedraagt volgens de meest pessimistische raming nog geen 200.000, volgens de meest optimistische 330.000. Erg oude cijfers zijn vermoedelijk nogal onbetrouwbaar, maar redelijk zeker is dat

de populatie in 1950 nog bijna 4 miljoen stuks groot was.

Verzet

Het verzet tegen de Canadese zeehondenjacht werd geboren in het begin van de jaren zestig. De doffe klappen waarmee broze robbenschedels werden verbrijzeld, weerklonken op miljoenen televisieschermen; het bloed liep er bij stromen af.

Moest dat nou zo? Honderdduizenden en nog eens honderdduizenden handtekeningen maakten Canada en Noorwegen duidelijk dat er op het ijs minder wreed diende te worden gehandeld. Andere methoden van doden werden beproefd maar het aloude knuppelen bleek volgens de deskundigen toch de beste. De Noren deden dat met een pikhaak, de Canadezen tot voor een paar jaar met een soort honkbalknuppel, en nu ook met diezelfde pikhaak. Er kwamen wettelijke maatregelen, de voorgescreven procedure van doden werd voortaan 'humaan' genoemd, de jagers moesten zich daaraan houden of konden anders een boete krijgen of zelfs worden gestraft met intrekking van hun vergunning; een deel van de eertijds protesterenden bleek nu tevreden gesteld.

De oorspronkelijk uit Wales afkomstige Canadees Brian Davies was dat echter allerminst. Hij richtte het International Fund for Animal Welfare (IFAW) op, dat ook in Nederland een afdeling kreeg, en startte een campagne die in alle hoeken van de wereld doordrong. Davies vloog jarenlang tientallen vertegenwoordigers van de schrijvende pers, van de televisie en radio naar het ijs, eerst naar de betrekkelijk beschutte Sint Laurensbaai, 'achter' Newfoundland, later ook naar het veel onherbergzamer pakijs van de Atlantische Oceaan, de 'Front'.

En om te illustreren hoe hoog de Canadese regering Davies' jaarlijkse kruistochten opneemt: het is hem dit jaar eenvoudigweg verboden. Anderen, journalisten bijvoorbeeld, mogen de jacht alleen maar bijwonen met een speciale vergunning. Canada is bereid voor de zeehondenjacht een aantal burgerlijke vrijheden op te offeren. Dat gebeurt overigens onder de vleugelen van een maatregel van bestuur (de Seal Protection Regulations) die voor een deel duidelijk tegen het IFAW gericht werd: de IFAW-helikopters mochten ter be-

scherming van de zeehonden (die intussen door de jagers gedood werden...) niet dichterbij dan een paar mijl bij een zeehond komen.

Evenwicht

Waar doet Canada dat allemaal voor? Officieel zijn er vier argumenten:

- het is de taak van mensen het biologisch evenwicht in dit deel van de Atlantische Oceaan te handhaven,
- als de zadelrobbe populatie ongebreideld zou kunnen groeien, ontstaat schade aan de economisch belangrijke visstand,
- op het totaal van het nationale inkomen brengt de zeehondenjacht economisch zelf weliswaar niet zoveel op maar lokaal is ze wel degelijk van belang,
- de zeehondenjacht is een oeroude traditie die deel uitmaakt van de cultuur vaneen kustvolk.

Op een aantal argumenten hoeven we in het kader van dit artikel (dat in het spoor van een groeiende ecologische bewustwording de belangen van natuur en milieu centraal stelt) eigenlijk niet echt nader in te gaan. Vele taken zijn de mens gesteld, misschien in zekere zin ook wel het handhaven van het biologisch evenwicht, maar, geplaatst tegen de economische

achtergrond, slaat deze taakstelling nergens meer op. Aan vissen is geld te verdienen, en zo ook aan zeehonden; het biologisch evenwicht is een economisch evenwicht geworden.

Zijn traditie en cultuur dan wellicht argumenten? Ik denk het niet. Ook het houden van slaven heeft zich in vroeger jaren ontwikkeld tot een traditie die deel uitmaakte van een cultuur, maar wie vecht nu de afschaffing ervan nog aan?

Overbodig

Als we dan tevens voorbijgaan aan het feit dat verreweg het grootste deel van de produkten, uit zeehonden verkregen (bontmantels, garneringen, souvenirs, blikvlees voor Japanners en huisdieren, traan of vet voor cosmetica, chocola en margarine) het ondubbelzinnige karakter van overbodigheid dragen, terwijl slechts een handvol mensen, onder wie Eskimo's, echt nog van de robbenvangst leeft, dan kunnen we ons concentreren op de vraag of de exploitatie van de Canadese zadelrobbe niet toch (maar dan toevallig, of per ongeluk) een biologisch evenwicht garandeert, waar het beest wel bij vaart.

Er is al terloops aangegeven dat daarover onder de geleerden bepaald

geen eenstemmigheid bestaat.

Nooit is het onomstotelijk bewijs geleverd dat de westelijke populatie van de zadelrob binnenkort onder de drempel komt, of er nu al zit, waar een herstel uitgesloten is. Het omgekeerde is evenmin het geval, ook al meent de Canadese regering dat de jacht wordt uitgeoefend op een niveau waar een continu 'opbrengst' gewaarborgd is, en dat op basis van 'gezonde' uitgangspunten van natuurbescherming die het voortbestaan van de voorraad (de Canadezen gebruiken hier het woord 'stock' in plaats van 'population', veelbetekendend dus) verzekeren en waarbij de betrekkingen met andere diersoorten in rekening wordt gebracht.

De Canadese bioloog prof. David Lavigne maakt echter in een recente studie duidelijk dat er op zijn minst gereede twijfel is. Het Canadese beleid klopt niet met de beschikbare informatie, en gaat voorbij aan de fouten die in het verleden met het beheer van mariene diersoorten zijn gemaakt, zegt Lavigne.

Opbrengst

Canada's beheer van de zadelrobpopulatie is gebaseerd op de theorie van de 'Maximum Sustainable Yield' (MSY), de maximaal draagbare opbrengst: het MSY-niveau voor een populatie zeehonden is het theoretische aantal dieren waarop de verhouding tussen de geboorte en natuurlijke dood gemaximaliseerd is.

Voor de zadelrob zou dat niveau liggen op ongeveer 1,6 miljoen dieren, en op het bereiken daarvan is dan ook het jaarquota van de Noordwest Atlantische Visserijcommissie (ICNAF) gericht.

Helaas: nergens in de wereld is al bewezen dat de MSY-theorie ook werkelijk werkt. De zadelrob zou de eerste van alle meer dan 30 soorten zeehonden zijn, waarop MSY wordt toegepast (ware het niet dat Canada's wetenschappelijke adviseurs en dus ook de Canadese regering geen biologisch argument zeggen te kennen waarom een zeehondenpopulatie zelfs niet lager zou mogen zijn dan het MSY-niveau...).

De MSY-benadering is echter voor bepaalde vissoorten en zelfs walvissoorten zonder meer ontoereikend gebleken en dus is er al reden Lavigne's gereede twijfel te kanaliseren in zijn uitspraken 'dat het quota

(voor 1977) niet in het belang van de bescherming kan worden genoemd' en 'dat er alle redenen zijn voor bezorgdheid over de toekomst van de zadelrob in de westelijke Atlantische Oceaan..

Een belangrijk, zo niet het belangrijkste argument waarom de conceptie van de maximaal draagbare opbrengst met argwaan dient te worden bekeken is het feit dat de populatie wordt beschouwd als min of meer losstaand van de rest van het ecosysteem. MSY vergeet simpelweg de beïnvloedingen die alle soorten in het systeem op elkaar uitoefenen en van elkaar ondergaan. Hier in de Atlantische Oceaan wordt op grote schaal gevestigd, op een veelheid van soorten; het wordt in geen enkel populatiedynamisch model in rekening gebracht.

Markt

Dit alles is voor het IFAW, en in zijn kielzog een toenemend aantal organisaties, een reden om door te gaan met stelling te nemen tegen de zeehondenjacht. De aandacht zal zich dit jaar op Europa concentreren. Want daar is de markt, met name voor huiden.

Een onderzoek van het IFAW heeft uitgewezen dat Noorwegen de grootste rol speelt. Verreweg de

meeste huiden van de zadelrobben gaan naar Noorwegen. Noorwegen vervult trouwens een sleutelpositie in alle zeehondenjachten ter wereld. En Noorwegen heeft al laten weten dat wanneer de jacht op de zadelrob voor de oostkust van Canada niet meer zou lonen, de vloot meer en meer zou uitwijken naar de Russische jachtvelden. En bovendien naar de Zuidpool, dat in vroeger dagen al eens zodanig werd afgestroopt, dat de robbenjagers uitweken naar het noordelijk halfmond...

De dagen van een onrendabele zadelrobexploitatie lijken in zicht. Weliswaar kunnen de 'white-coats' (de Silan-zachte vellen van de pups), geleverd en voorzien van alle mogelijke fantasienamen, hun weg naar de consument nog wel vinden, maar de onverkoopbare handelsvoorraad aan huiden van volwassen dieren groeit met het jaar.

Het lijkt erop dat er niet veel meer voor nodig is om de handel in zadelrobhuiden in elkaar te doen storten. West-Duitsland is nu nog de grootste afnemer: voor ongeveer 8 miljoen gulden betrekken onze oostburens de helft van de Noorse huiden. Denemarken volgt met een kwart van het aantal. Andere grote afzetmarkten bevinden zich in de Sowjet-Unie, Frankrijk, Italië, Groot-

Britannië, Spanje en Oostenrijk.

Met name om de mensen in Noorwegen op de hoogte te brengen van de onverantwoordelijke rol die hun land op het gebied van de zeehondenjacht speelt, organiseren het IFAW, Kritisch Faunabeheer en de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee een nationale geldinzamelingsactie. De opbrengst is bestemd voor de Noorse natuurbescherming, die in een land waar de oeroude tradities van de jacht nog steeds hechte wortels hebben, een moeilijke strijd voert tegen de overleefde opvatting dat 'jachtwild' moet worden geëxploiteerd.

Brian Davis

Het International Fund for Animal Welfare is gevestigd te Berkel en Rodenrijs, Rozenpad 16. Tel. 01891-4386.

Literatuur.

Lavigne, D. M. 1966. Stock assessment and management of Western Atlantic Harp Seals. Invited paper at: Wildlife survival-orientation for action: The 2nd Symposium on Endangered North American Wildlife and Habitat, St Louis, MO, 1-5 June 1977.

Het International Fund for Animal Welfare heeft voor geïnteresseerden (scholen, verenigingen, particulieren) een speciale informatiemap beschikbaar.

Overzichtelijk en gemakkelijk leesbaar staat daarin alles wat met betrekking tot de zeehondenjacht in Canada van belang is, zoals: om welke zeehond het gaat, de historie van de jacht, de omvang van de jacht, de belangen die ermee gemoeid zijn,

de mogelijke gevolgen en natuurlijk ook een beschrijving van de strijd zoals het International Fund for Animal Welfare die al jarenlang tegen de jacht voert.

De informatiemap bevat bovendien en sticker en een raamaffiche 'Stop Zeehondenmoord' en is uitsluitend door storting van f 5,-

op gironummer 310.313 t.n.v. IFAW Den Haag, onder vermelding van 'Informatiemap zeehonden' te verkrijgen. Sticker(s) en affiche(s) zijn uiteraard ook apart te koop, de eerste voor f 1,- per stuk, de tweede voor f 1,50 per stuk. Wel graag telkens vermelden wat precies wordt genomen.

Zeehondenpopulaties, menselijk ingrijpen en bescherming

Uiteenzetting van Dr. J. L. van Haften, Rijksinstituut voor Natuurbescherming, voor de parlementaire vergadering van de Raad van Europa op 13 oktober 1977.

Er zijn drie zeehondenpopulaties waarvoor ik uw aandacht vraag:

1. de **zadelrobbopopulatie** (*Pagophilus groenlandicus*) in de Atlantische oceaan,
- 2, de **monniksrobbopopulatie** (*Monachus monachus*) in de Middellandse zee en
3. de Noordzeepopulatie van de **gewone zeehond** (*Phoca vitulina*).

1. De gebieden waar de kudden ('stocks') zadelrobben door Noorse, Canadese en Russische zeehondenjagers worden geëxploiteerd, zijn:

A De populatie bij New Foundland

Deze populatie ging, met name tegen het eind van de zestiger jaren, in aantal achteruit maar dankzij sinds 1971 ingestelde contingentingsvoorschriften kwam de achteruitgang in 1975 tot stilstand. De jaarlijks toelaatbare oogst ('sustainable yield') is ongeveer 160-180.000 zeehonden. Hiervan vangt Canada er \pm 80.000 en Noorwegen \pm 45.000.

B De populatie in het West IJs (het zeegebied rond Jan Mayen)

In dit gebied zijn de zadelrobben zeer sterk in aantal achteruitgegaan (van \pm 1.000.000 in 1956 naar 100.000 in 1976) maar een volledige bescherming van volwassen dieren en een contingentering van 15.000 voor babies schijnt de achteruitgang tot stilstand gebracht te hebben. De toelaatbare oogst ('sustainable yield') kan niet meer dan 12.500 babies zijn.

Noorwegen vangt er \pm 15.000 en Rusland \pm 1500.

C De populatie in het Oost IJs (Wit- te en Barentssee)

Na 11 jaar van beperkte vangsten is er sprake van een waarneembare toename. Noorse en Russische geleerden namen een geboortetoe- name van 4-5% waar alhoewel de contingentering in 1976 voor Noorwegen 14.000 en voor Rusland 29.000 bleef.

Aan de hand van schattingen moeten er in 1950 en 1960 respectievelijk 3.750.000 en 1.575.000 zadelrobben zijn geweest. Alhoewel deze aantallen slechts schattingen zijn (Morh, 1952), is het duidelijk dat een enorme achteruitgang zichtbaar is. Op dit moment wordt de totale zadelrobbopopulatie op ongeveer 1.200.000 (excl. babies)* geschat, terwijl het aantal verwachte geboorten op 330.000* geschat wordt. Het vangstquotum is 170.000* babies (51,5%)*, maar het voor jagers beschikbare aantal zou niet meer dan 117.000* mogen bedragen (Söderberg en Almkvist). Dit houdt bij benadering een over-exploitatie van 54.000* babies per jaar in (= 46,5%!).*

Prof. K. Ronald noemde een oogst van maximaal 137.000 per jaar toelaatbaar; hetgeen nog steeds een over-exploitatie van 33.000 babies betekent*.

*) noot van de vertaler: alhoewel de schrijver dit niet in de tekst aangeeft gelden de cijfers van Söderberg en Almkvist uitsluitend voor de populatie van New Foundland (zie literatuurverwijzing). Het is niet duidelijk op welke populatie(s) de voor 1950 en 1960 vermelde schattingen betrekking hebben.

Op dit moment zijn er, met name in Europa, veel organisaties die protesteren tegen de wijze waarop de 'Whitecoats' (babies worden geslacht. Het is echter veel belangrijker aandacht te besteden aan veranderingen in de populatie-grootte en aan de vraag wat de invloed is van het jaarlijks wegnemen van een zeker aantal jongen uit de populatie zadelrobben. Het is noodzakelijk dat biologen de ontwikkelingen zeer zorgvuldig volgen zodat ze kunnen waarschuwen indien de populatie begint terug te lopen. Het is eveneens noodzakelijk dat andere biologen (Canadezen en Noren) de berekeningen van Söderberg en Almkvist controleren teneinde precies te weten hoe het beheer van deze populatie in de nabije toekomst zal moeten zijn wil het voortbestaan van de zadelrob in deze gebieden verzekerd blijven.

Literatuur

Benjaminsen, T. et al. 1973. Seal investigations in the North Atlantic in 1972. Saertrykk av Firkets Gang. nr. 11, p. 222.

id. 1973. Seal investigations in the North Atlantic in 1973. Saertrykk av Firkets Gang. nr. 48, p. 853.

Lavigne, D. M. et al. 1976. Aerial census of Western Atlantic harp seals using ultra violet photography. Paper Marine Mammals Symposium, Bergen.

Mohr, K. et al. 1976. The harp seal (*Pasophilus quenlandian*). Paper Marine Mammals Symposium, Bergen.

Söderberg, S. and L. Almkvist. 1977. In prospect of the seal hunt in Canada 1977 — a comment. Swedish Museum of Natural History, Stockholm, Sweden.

2. Een soort die werkelijk in gevaar is en die veel dichterbij ons voorkomt is de monniksrob (*Monachus monachus*). De wereldpopulatie, die bestaat uit kleine verspreide groepen rondom de Middellandse Zee, Zwarte Zee en de Atlantische kust van Afrika, is op dit moment niet groter dan 500 dieren! Het grootste aantal monniksrobben dat op ± 150 wordt geschat wordt rond de Griekse eilanden in de Egeïsche Zee aangetroffen. Voorts zouden er maximaal 100 in Algerije en ongeveer 50 langs de kust van de Spaanse Sahara zijn. Kleine populaties komen voor in Libië en Marokko, langs de Turkse en Bul-

Een robbenjager doodt een 'White coat' met een pikhaak op het pakijs voor de kust van Labrador. Het quota voor de Canadese jacht bedraagt dit jaar 180.000.

February 1976. College of Biological Science, University of Guelph, Guelph, Ontario, Canada.

gaarse kust en mogelijk enkele dieren op of bij Sardinië, Sicilië, Corsica en Cyprus (Ronald and Healy, 1974).

Als reden van de achteruitgang worden drie oorzaken genoemd:

1. het toevallig doden door vissers
2. menselijke verstoring
3. vervuiling van de zee.

De oorzaak varieert binnen de verschillende delen van het verspreidingsgebied. De populatie van de Middellandse Zee monniksrob gaat zeer snel achteruit en uitsterven kan binnen de komende 25 jaar een feit worden als niet onmiddellijk beschermende maatregelen worden getroffen. De diverse regeringen dienen voor het nemen van beschermende maatregelen benaderd en aangemoedigd te worden. Het is noodzakelijk exploitatie door de toeristenindustrie te voorkomen. Er doet zich mogelijk nog een gelegenheid voor om de monniksrob te laten overleven en wel op dit moment. Zo'n kans krijgen we nooit meer.

Literatuur

Newsletter of the League for the Conservation of the Monk Seal,

N.B. De eerste internationale conferentie over de monniksrob van de Middellandse Zee zal op 29 en 30 april a.s. plaatsvinden op Rhodos, Griekenland.

3. De derde zeehondenpopulatie waarvan aandacht behoort is de Noordzee-populatie van *Phoca vitulina*, de gewone zeehond.

In het uiterst westelijk deel van de Waddenzee (het Nederlandse deel) stelden wij begin 1969 een ernstige daling van het aantal gewone zeehonden vast. Niettegenstaande het feit dat de zeehonden in de Nederlandse wateren vanaf 1962 beschermd** zijn, daalde het aantal zeehonden van ongeveer 1500 in 1968 naar minder dan 250 in 1977 (voor deze berekening werden september-tellingen vergeleken).

Een veel geringere aantalsdaling is in Neder-Saksen (het westelijk deel van de Duitse Waddenzee) vastgesteld terwijl in Sleeswijk Holstein en in Denemarken geen achteruitgang waarneembaar is. De oorzaken van de achteruitgang zijn:

1. vervuiling

Wil de zadelrob niet uitsterven dan zal in ieder geval de jacht met schepen verboden moeten worden.

Het importeren van huiden van 'White coats' (ook geveerd bont) moet worden verboden.

2. verstoring.

De vervuiling van de Waddenzee is het ernstigst in het westelijk deel. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door van de rivier de Rijn afkomstig giftig materiaal. Zoals in Amerikaanse en Zweedse publikaties is aange- toond is er verband tussen de in zee- honden en zeeleuwen aangetroffen hoeveelheid PCB's en een verminder- de reproductie. Ook wij constateren in het westelijk gedeelte van de Wad- denzee een dalend geboortecijfer

***)noot van de vertaler: de bescherming waar de schrijver op doelt is de sluiting van de jacht op de zeehond. Van volledige be- scherming is echter geen sprake aangezien de zeehond onder het regiem van de Jacht- wet bleef. Daardoor bleef het mogelijk delen (bijv. huiden) van zeehonden, maar ook levende dieren ongestraft te bezitten. Tevens was het daardoor niet mogelijk bij verstoring, die de schrijver als hoogst ern- stig beschouwt, op te treden. Begin 1977, tijdens de behandeling van de wijziging van de Jachtwet, verwierp het Nederlandse Par- lement een amendement van het Tweede Kamerlid Coppes (PPR) waarin o.a. werd voorgesteld de zeehond uit de Jachtwet te halen zodat hij onder het regiem van de Natuurbeschermingswet geplaatst kon wor- den. Slechts dan zou adequaat optreden tegen verstoring mogelijk zijn geworden. Het is spijtig dat Dr. Van Haaften de Raad van Europa niet heeft verzocht om op de Nederlandse regering druk uit te oefenen dit alsnog te doen.

samen met grote hoeveelheden PCB's en zware metalen in de levers, het spekk en de hersenen van langs onze kust dood aangetroffen zeehonden.

Menselijke verstoring wordt in het gehele Waddenzeegebied steeds meer een probleem. Precies op het moment dat de jongen geboren en gezoogd worden (juli/augustus) is het aantal toeristen in het Waddengebied het hoogst. Het is daarom urgent dat reservaten worden ingesteld waar de zeehonden in deze periode niet verstoord kunnen worden. De regeringen van de landen langs de Waddenzee moeten worden gewaarschuwd dat hun landen niet alleen het water van de Rijn en de Noordzee vervuilen maar een complete mariene levensgemeenschap. **De gewone zeehond waarschuwt ons dat we druk bezig zijn een deel van onze eigen leefomgeving te vernietigen en dat betekent, indien we daar niet mee stoppen, niet alleen het uitsterven van de zeehonden in de Waddenzee, maar ook dat het op korte termijn op onze eigen gemeenschap invloed zal hebben.**

Literatuur

Harms, U., H. E. Drescher and F. Huschen. 1977. Further data on heavy metals and organochlorines in marine mammals from German Coastal waters. ICES paper N:5.

Heile, E., M. Olson and S. Jensen. 1976. PCB levels correlated with pathological changes in sealuteri. *Ambio*, 1976, p. 261-264.

Summers, C. F., W. N. Bonner and J. L. van Haften. 1975. Changes in the seal populations of the North Sea. ICES paper. Symposium on the changes in the North Sea and their causes, nr. 39, 1975.

Conclusies

Aangaande de **zadelrob**:

Overbejaging moet worden vermeden, bijvoorbeeld: (1) door het jagen met vissersschepen te verbieden; (2) door een jaarlijkse populatietelling te organiseren, en (3) door een moratorium van ± 2 jaar*** in te stellen zodat goede informatie kan worden verkregen over de populatie en de jaarlijkse groei ervan. Het importeren van huiden van 'White coats' (ook geverfd bont) moet worden verboden****.

Aangaande de **monniksrob**:

Alle regeringen rond de Middellandse Zee moeten worden ingelicht over de status van deze zeehond teneinde samenwerking ten aanzien van zijn bescherming mogelijk te maken.

Aangaande de **gewone zeehond** (in de Waddenzee):

Al het mogelijke dient te worden

gedaan om de vervuiling van de rivieren (met name de Rijn) en de Waddenzee te verminderen; dit is zeer belangrijk, niet alleen voor de zeehonden maar ook voor ons zelf. Betere informatie voor toeristen is noodzakelijk evenals het instellen van reservaten gedurende de werp- en zoogtijd.

Oorspronkelijke titel: Seal population, human interference and protection, statement made by Dr. J. L. van Haften, Research Institute for Nature Management, Arnhem-Holland. Strasbourg 13 October 1977.

Vertaling en commentaar: Norman van Swelm.

***noot van de vertaler: een moratorium van 2 jaar lijkt rijkelijk onvoldoende om goede informatie te verkrijgen over de populatie en de jaarlijkse groei ervan.

****Gezien de uiterst precaire situatie waarin de zadelrob zich bevindt valt het te betreuren dat Dr. Van Haften geen geheel jachtverbod voor deze soort bepleit heeft. Temeer daar de noodzaak voor bejaging ontbreekt. Bovendien was dit een prachtige gelegenheid om de slotconclusie van het op 23 september 1977 door het Rijksinstituut voor Natuurbeheer georganiseerde Colloquium over Natuurbeheer en Jacht te propageren. De slotconclusie, die door alle aanwezigen werd onderschreven, luidde: in natuurgebieden geen jacht tenzij de belangen van natuur en milieu dat eisen.

Stop zeehondenmoord

Het International Fund for Animal Welfare, Kritisch Faunabeheer en de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee vinden dat er geld moet komen om de Noorse natuurbescherming in staat te stellen door middel van voorlichting de publieke opinie in Noorwegen ten gunste van de zadelrob te beïnvloeden. Ze vinden dat er ondanks alle officiële ontkenningen voldoende grond is voor ernstige twijfel aan het voortbestaan van de zadelrobben voor de oostkust van Canada. Ze vinden dat Noorwegen, met een oeroude traditie op het gebied van jacht op walvissen en zeehonden, ook in Canada de belangrijkste touwtjes in handen heeft. Stort daarom uw geld op gironummer 50.77.02 t.n.v. mevrouw A. Hoefler F, Vlierboomstraat 316, Den Haag onder vermelding 'Stop Zeehondenmoord'.

Overige actiepunten:

- het Nederlandse parlement en de Nederlandse regering wordt verzocht de jaarlijkse zeehonden-slachting voor de kust van Canada te veroordelen en hun mening bij de Canadese regering kenbaar te maken;
- aan het Nederlandse parlement en de Nederlandse regering wordt gevraagd de invoer van en handel in produkten van robben w.o. zadelrobben en oorrobben (huiden, vlees, traan) te verbieden;
- aan de Europese Commissie, het dagelijks bestuur van de Europese Economische Gemeenschap, wordt gevraagd een soortgelijke regeling op EEG-niveau in te voeren;
- de Europese consument wordt verzocht dit jaar niet in Canada en Noorwegen op vakantie te gaan;
- en nu we toch bezig zijn: opnieuw wordt er bij het Nederlandse par-

lement en de Nederlandse regering op aangedrongen de ernstig bedreigde zeehond van de Waddenzee uit de Jachtwet te halen en onder de werking van de Natuurbeschermingswet te brengen, zodat kan worden opgetreden tegen verstoring in hun rustgebieden en er ook een eind komt aan de situatie waarin het verhandelen van zeehondenvellen en het bezit hebben van een zeehond niet strafbaar is.

Canada verhoogt voor 1978 knuppelquota met 696

De beslissing van de Canadese regering om het kwantum te knuppelen baby zadelrobben te verhogen van 170.000 tot 180.000 (6%) voor het jachtseizoen dat op 10 maart jl. is gestart is een klap in het gezicht van de

wereldopinie. De regering stelt dat deze verhoging ten goede zal komen aan de vissers van de Magdalen eilanden en in het gebied rond de Golf van St. Lawrence. Men dient hierbij te bedenken dat de Canadese schepen slechts werk verschaffen aan minder dan 200 mannen gedurende 1 à 5 weken per jaar. Het geld dat zij daarmee verdienen is nauwelijks meer dan een aanvulling op hun normale inkomen. Voor wat betreft de zgn. landjacht zijn de verdiensten niet alleen slechts een aanvulling maar ook nog zeer onzeker omdat de ijscondities vaak slecht en de zeehonden ver van de wal vandaan zijn. Bovendien besteedt de regering grote sommen belastinggeld om de zeehondenslaching te steunen. Honderdduizenden dollars worden besteed aan toezicht, ijsbrekers, conferenties, onderzoek en propaganda. De totale inkomsten uit de jacht zijn in geen geval hoger dan 2,3 miljoen dollar. Dit betekent dat, indien de wil aanwezig zou zijn, de overheid initiatieven kan ontwikkelen en stimuleren voor alternatieve vormen van werkgelegenheid om de streek van een vergelijkbaar inkomen te voorzien. De Canadese regering besteedt nu al meer geld aan de verdediging van de jacht dan de jagers ermee verdienen.

(Animals international, jan/feb 1978)

Raad van Europa wil tijdelijke stopzetting van de jacht op de zadelrob

De Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa heeft op 24 januari een aanbeveling gericht tot het Comité van Ministers. De vergadering nodigt de regeringen van de betrokken staten uit om, onder meer, de volgende maatregelen te nemen:

- een moratorium van twee jaar waarbij iedere jachtvergunning op de zadelrob (*Pagophilus groenlandicus*) wordt opgeschort;
- gedurende deze periode intensievere bestandsopnamen te maken en een onderzoek in te stellen naar de voorwaarden voor het overleven van zeehonden in de polaire en subpolaire gebieden;

- vaststelling voor de komende jaren van quota van de jaagbare dieren, met inachtneming van het ecologisch evenwicht;
- reglementering van jachtvergunningen en een strikte controle op het verstrekken daarvan en op de jachtmethoden, teneinde te komen tot een verbod van die methoden die de bejaagde dieren onnodig laten lijden.

(Nieuwsbrief Raad van Europa no 78-1)

Brigitte komt bij de Raad van Europa pleiten voor de zeehonden.

Noors bontimperium in geweer

Brigitte Bardot neemt ons bij de neus. Haar actie ter bescherming van de zeehonden is slechts een publicitaire stunt. Dat beweert althans Christian Rieber (55), een Noorse zakenman. Nu, Rieber weet waarom hij tegen BB te keer gaat. Hij staat immers aan het hoofd van het grootste bontbedrijf in Noorwegen. Hij dirigeert vanuit zijn kantoor aan de fjorden van Bergen de hele internationale handel in zeehondenbont.

Hij is dus op het eerste gezicht te zeer een belanghebbende om een objectief oordeel uit te kunnen spreken.

Maar toch heeft Rieber een knots van een argument. Bardot heeft haar hele leven lang zélf bontjassen gedragen, voert hij aan.

Rieber is de man, die de zeehondenjagers uitzendt naar de kusten van New Foundland, waar ze honderdduizenden jonge zeehonden afslachten om hun pels. Het protest dat in heel de wereld is gerezen tegen deze massale slachtpartijen laat hem volkomen koud. Zelfs het verzoek van de Raad van Europa, die vorige week vroeg om de jacht op jonge zeehonden voor twee jaar op te schorten, lapt hij aan zijn laars.

Nochtans was dit verzoek weer een overwinning van Brigitte Bardot.

De Europese afgevaardigden hebben te Straatsburg inderdaad met grote aandacht geluisterd naar haar uiteenzetting. Na een debat, dat vier uren heeft geduurd, hebben ze een resolutie goedgekeurd waarbij de reglementering van de jacht op jonge zeehonden in Noorwegen en Canada werd voorzien.

De vertegenwoordigers van Italië en Spanje verweten Brigitte Bardot dat ze meer aandacht heeft voor het lot van de dieren dan voor het armzalige lot van de mensen en kinderen, die van honger omkomen. Hierop antwoordde Brigitte Bardot dat ze de menselijke problemen niet aankon. Zij voegde er nog aan toe: 'Ik hoop dat mijn actie voor de dieren uiteindelijk ook meer aandacht voor de mens zal wekken.'

Christian Rieber liet het er niet bij zitten. Hij heeft een hele documentatie samengesteld met foto's van Bardot, waarop zij een bontmantel of een bontjas draagt.

Hakapik

Rieber weerlegt ook de aanklacht van Bardot dat de dieren op wrede manier worden gedood, nl. met de beruchte 'Hakapik', een houten stok met metalen punt. Hierop antwoordt hij: 'De 'beruchte' Hakapik, zoals dit wapen genoemd wordt, betekent een snelle, onmiddellijke dood, een menselijke dood. Wetenschapsmensen hebben dit vastgesteld. Zij hebben de Hakapik ontworpen. En wat het verschrikkelijke beeld aangaat dat wordt opgehangen, waarbij huilende robben-moeders bij hun dode jongen liggen, kan ik het volgende zeggen. Zoölogen hebben vastgesteld dat een zeehondenmoeder haar jongen reeds acht dagen na de geboorte verlaat. Wij doden de dieren pas tien tot twaalf dagen na de geboorte.'

Waarom nu moeten de jonge robben gedood worden? Men kan toch genoeg geld verdienen met de pelsen van de volwassen dieren? Christian Rieber blijft onverstoort: 'De zeehonden van Canada vreten per stuk per jaar 8,5 hektoliter vis. Samen maakt dat meer dan de volledige visvangst van Noorwegen in één jaar. Dit is voldoende reden om de zeehonden uit te dunnen.'

Bovendien zijn zeehonden gevaarlijke bacillendragers. Hun uitwerpselen brengen de vissen in gevaar. Ge-

infecteerde vis is voor de mens oneetbaar en zelfs gevaarlijk. Wij doen dus niets anders dan het evenwicht in de natuur bewaren. Maar daarvan weten de grootschreeuwers uit de steden, die bovendien in de arena's stieren en paarden laten ombrengen, helemaal niets af

En ten slotte is het met de zeehondenjacht zoals met heel veel dingen in het leven. Te veel mensen praten erover zonder ook maar van iets op de hoogte te zijn. Dat geldt ook voor Brigitte Bardot. Zij praat over iets dat ze niet kent. Laat haar over film praten. Daar is zij op haar terrein.

Zeehonden zijn mijn terrein. Ik weet best wat ik doe.'

Dit is natuurlijk het standpunt van Christian Rieber, een man die schatrijk is geworden dank zij het zeehondenbont.

Krediet

Zijn er andere oplossingen?

Wellicht wel.

Zeehonden zouden bijvoorbeeld gefokt kunnen worden en op meer menselijke manier worden gedood. Op die manier zou de bonthandel ook in stand kunnen gehouden worden en blijft de natuurlijke fauna in leven. Nu is het de vraag of deze dieren niet uiteindelijk met uitroeiing worden bedreigt.

Of Brigitte Bardot haar actie voor de zeehonden nu eerlijk meent of inderdaad denkt aan persoonlijke publiciteit, doet er weinig toe. Belangrijk is dat er wat aan gedaan wordt. Het geweten van de mensen is wakker geschud. En dat mag Brigitte Bardot mede op haar krediet schrijven.

Uit: De Post, 5 maart 1978

Hieronder geven we de tekst weer van een folder die in iedere Duitse bontwinkel gratis verkrijgbaar is. Duitsland is de grootste afnemer van 'Noorse' 'White coat' pelsjes. Ruim 100.000 stuks per jaar. Vandaar dit pamflet dat de jaarlijkse zeehonden-slachting tracht goed te praten.

Grzimek constateerde eens, dat de milieubeschermers en de pelshandelaren in hetzelfde schuitje zaten. Beiden wilden zij de bedreigde diersoorten voor uitsterven behoeden. Inderdaad komt het bont tegenwoordig van de rente en niet van het kapitaal van de natuur.

Van de duitse bonthandel

Bericht over de stand van zaken

Een woord vooraf

Prins Philip, hertog van Edinburgh, verklaarde op een congres: 'Milieubehoud is een buitengewoon gecompliceerd probleem. Een ieder, die tot de schijnbaar voor de hand liggende conclusie komt, dat het zich uitsluitend tot absolute dieren- en natuurbescherming beperkt, maakt zich aan een grove vereenvoudiging van dit probleem schuldig. Hij stelt daarmee gevoel boven verstand.' De Internationale Unie tot Behoud van de natuur en de natuurlijke rijkdommen (IUCN), die als hoogste milieu-overheid onder het dak van de UNO werkt, bracht voor haar werk en eisen de volgende oplossing naar voren: 'Milieubehoud betekent een verstandig beheer van de op aarde aanwezige natuurlijke rijkdommen om voor langere tijd de hoogste levensstandaard voor de mensheid te kunnen bereiken en te verzekeren.' De Frankfurter zoöloog Prof. Dr.

Strijd voor het behoud van de soorten

In de 16e eeuw voerden enige beschaaftde staten wetten tot bescherming van jaagbare dieren in. Niettemin werden in vele delen van de wereld de ergste vormen van roofbouw gepleegd. Aan het eind van de 19e eeuw kwamen op voorspraak van de bonthandelaren of mede door hun steun, de eerste beschermingsprogramma's voor bedreigde soorten tot stand. Zij golden bijvoorbeeld voor de bever in Scandinavië, de opossum in Australië, de robben van de Pribiloff eilanden, het sabeldier uit Rusland en de chinchilla uit Zuid-Amerika. Deze en andere soorten zouden niet alleen in gedecimeerde aantallen behouden blijven, maar door fokkerij en zorg weer op pijl worden gebracht.

Tegenwoordig leven de bevers in gecontroleerde, beschermde en nut-

tige kolonies van Europa over Siberië tot Noord-Amerika toe. Sabeldieren zijn in Rusland beschermd en wijd verspreid aanwezig. Bovendien worden zij sinds 1931 ook gefokt. De zeeotter kwam in 1911 onder absolute bescherming. Pas 57 jaar later werd de vangst van 1000 dieren toegestaan. De beverrat of nutria dreigde in zijn oorspronkelijke gebieden geheel uit te sterven. Tegenwoordig moeten zij in het vrije veld sterk bejaagd worden, terwijl tegelijkertijd de aantallen in de fokkerijen toenemen.

In 1971 adviseerde de internationale pelshandelarenvereniging haar leden om vachten van bedreigde pelsdiersoorten niet meer te gebruiken voor zover zij niet uit oude voorraden afkomstig waren. In 1973 werd in Washington een wereldomvattende overeenkomst gesloten in verband met de handel van bedreigde dier- en plantensoorten. In de jaren daarna werd het verdrag voor vele staten, die het verdrag getekend hadden, met nationale wetten bekrachtigd.

Fokkerij en verzorging

Ongetwijfeld is roofbouw gepleegd, Van de sektor bont kan gezegd worden, dat ondanks de toenemende vraag naar natuurlijke kleding en warmte, die voor de dierenwereld vroeger zo'n bedreiging vormde, de zaken ingrijpend veranderd zijn. Wat vroeger door overmatige jacht verloren dreigde te gaan wordt nu door zorgvuldig fokken en verstandige verzorging, alsmede beperkte jacht teruggewonnen. 90% van al het bont dat tegenwoordig in Duitsland ver-

werkt wordt komt niet meer uit het vrije jachtveld. Van de weidegebieden komen bijvoorbeeld kalf, veulen, geit en lam. Persianer wordt geteeld in kale steppengebieden, die voor andere nuttige dieren onvoldoende voedsel opleveren. Nersts, vos en konijn groeien onder zorgvuldige verzorging in breed opgezette kwekerijen op. Alleen gezonde goed gevoede dieren hebben tenslotte een mooi vel. In omheind gebied worden o.a. bevers, beverratten en sabeldieren gehouden. In het vrije jachtveld mogen vossen, prairiewolven, stinkdieren, bevers, dwergbevers, jakhalzen en andere soorten geen veld winnen, omdat zij epidemieën veroorzaken, de landbouw schade toebrengen en dammen en dijken ondergraven. Een beperkte jacht vindt plaats op lynxen, wolven, buidelratten en pelsrobben, die geen natuurlijke vijanden meer hebben. Voor de handel in vellen van bedreigde wildsoorten bestaan ondubbelzinnige voorschriften en verbodsbepalingen op basis van de conventie van Washington.

Het klassieke voorbeeld van de pelsrobben

Een goed voorbeeld van een programma waarbij het behoud van de soort gepaard gaat met een gecontroleerde oogst is reeds tientallen jaren bij de pelsrobben in praktijk gebracht. Dit programma is gebaseerd op de in 1911 door de regeringen van Amerika, Rusland en Engeland ondertekende en in 1957 herziene 'Robben-conventie'. Onder deze bescherming leven op de Pribiloff eilanden zo'n 1,5 miljoen pelsrobben. Dit veilige bestand veroorlooft het en maakt het zelfs noodzakelijk elk jaar ongeveer 70.000 'vrijgezellen' van deze soort te doden.

Het Amerikaanse genootschap voor de bescherming van de fauna constateerde: 'de kudden van de alaskarobben tonen voorbeeldig wat dierenbescherming op basis van een zinvol geregelde en daarbij ook nog winstgevend exploitatie betekent.' Gelijkkluidende instemming zouden de deskundigen voor de bescherming van de zuidelijke pelsrob of caperob moeten betuigen, die door het toenemend aantal en de zorgvuldig gereglementeerde vangst sinds 1921 onder de strengst denkbare controle van de staat is komen te staan.

Heinz Sielmann, de bekende Duitse dierkundige en filmer verklaarde

na een Alaska-expeditie: 'De verantwoordelijke personen, waaronder veel deskundigen, zijn van mening, dat het bestand van 1,5 miljoen pelsrobben opnieuw bedreigd wordt wanneer deze dieren zich ongecontroleerd zouden vermenigvuldigen, want dan worden zij vatbaar voor ziekten en infecties. Ook gebrek aan voedsel vormt een probleem. Een rob gebruikt gemiddeld 10 kg vis per dag. Herhaaldelijk komt het voor, dat een moederdier meer dan 200 km moet zwemmen om genoeg voedsel te vinden. Daardoor blijft zij zo lang weg, dat haar jong ondertussen op het strand verhongert.

De regeringen van Denemarken en Noorwegen maakten bekend: 'De robben zijn de best beschermde soorten. Nauwelijks wordt de bescherming van andere soorten op zulk een zorgvuldige, internationaal gecontroleerde manier bedreven. Bovendien vormen de visvangst en de robbenjacht de levensbasis voor vele mensen uit het hoge noorden. Zo worden bijvoorbeeld alle robbenhuiden die ter plaatse als kleding geen aftrek vinden door het Koninklijk Groenlands Handelsdepartement op grote internationale veilingen verkocht, waarbij de gemaakte winst geheel ten goede komt aan de Eskimo's om tenminste hun karig bestaan veilig te kunnen stellen. Robbenvellen verkregen door

gecontroleerde jacht en uit onder toezicht staande voorraden worden onder de namen Seal, Groenlands, IJslands, New Foundlands, Blueback etc. in de handel gebracht. Deze vellen hebben niets te maken met de huiden van White-coats of 'zeehondenbabies'. Buiten de vellen wordt ook het vlees en de traan gebruikt. Eskimo's hebben die produkten voor hun dagelijks leven nodig.

Het uitzonderingsgeval van de White-coats

De jaarlijkse in maart georganiseerde jacht voor de oostkust van Canada betreft uitsluitend de jonge dieren (White-coats) van de zadelrob. Met betrekking tot het vangseizoen 1978 nam de minister-president van New Foundland het volgende standpunt in: 'De jacht op de zeehondenbabies is voor duizenden vissers van levensbelang en dient tot het instandhouden van het evenwicht in de natuur. Bij een totale populatie van minstens 1,2 miljoen zadelrobben hebben deskundigen de vangst voor 1978 in die gebieden vastgesteld op maximaal 180.000 stuks. Daardoor worden de kudden in geen enkel opzicht in gevaar gebracht. De jacht en het doden zijn onderworpen aan het strengste toezicht, dat zich voor dit soort ingrijpen maar denken laat. Het doodslaan van de zeehondenbabies doet

inderdaad gruwelijk aan, maar is volgens rapporten van diverse onderzoeksinstituten de meest humane methode.'

Het Noorse Ministerie voor Visserij en het Ministerie voor Buitenlandse zaken gaven de volgende officiële verklaring uit: 'Ons volk, de regering en zelfs de robbenvangers delen de bezorgdheid om het lot van de zeehondenbabies. De voor de jacht geldende voorschriften zijn juist gebaseerd op de eis de dieren voor een gruwelijke behandeling te vrijwaren en met bepaalde ingrepen het ecologisch evenwicht te behouden. In de wateren van Labrador en New Foundland verorberen de zadelrobben jaarlijks 2 miljoen ton haring en kabeljauw. Dat is gelijk aan de jaarlijkse vangst van de gehele Noord-amerikaanse vissersvloot. Het moet ons gaan om een uitgebalanceerd systeem van alle levensvormen in de Noordatlantische oceaan. De jacht op zeehondenbabies wordt door deskundigen aanbevolen, omdat vele van hen geen overlevingskansen hebben en op die manier de kansen van de overlevenden toenemen. Gerenommeerde dierenbeschermingsorganisaties in Scandinavië en Noord-Amerika zijn het er over eens, dat de vangst verantwoord uitgevoerd wordt.'

In een ontwerp-resolutie van de Raad van Europa, om de jacht op zeehondenbabies voor twee jaar op te schorten, antwoordde de Canadese minister-president Pierre E. Trudeau: 'Het jagen en vissen is voor de betrokken bevolkingsgroepen van ons land een levensvraagstuk. Zeehondenbabies worden op een snellere en humanere manier gedood dan de meeste nuttige dieren in alle andere beschaafde landen.' In een verklaring zei de Canadese regering: 'Volgens een uit deskundigen en dierenbeschermers samengesteld comité, bestaat er voor de zadelrobben geen enkel gevaar om uitgeroeid te worden. De methode om te doden, is door dierenartsen, zoölogen, wetenschappelijke instituten en dierenbeschermers als humaner gekenschetst, daar de zeehondenbabies met één slag op de schedel direct gedood worden of blijvend bewusteloos raken (rapporten van o.a. de 'Ontario Humane Society, de Universiteit van Guelph, het Biologisch Instituut van Philadelphia, het Zoölogisch Instituut van de Universiteit van Genève en de Faculteit voor

Diergeneeskunde van Edinburgh). De opbrengst van de vangst bedraagt ongeveer 2,5 miljoen dollar per jaar. Van de opbrengst leven vissers en Eskimo's in die gebieden, die in de winter- en voorjaarsmaanden een werkloosheidscijfer van 70 tot 90% kennen.'

De bedrijfsleider van het Dierenpark in Duisburg, Wolfgang Gewalt zei in een interview: 'In de hele wereld worden jaarlijks enige honderdduizenden stuks wild geoogst en niemand vindt dat vreemd. Iedereen is het er over eens, dat het reeën- en hazenbestand in Duitsland gedeceimeerd moet worden, het vlees wordt gegeten en men maakt van de huiden zemen. Precies hetzelfde geldt ook voor de zeehondenbabies, hoe lief ze er ook uit zien. Juist de Canadezen met hun uiterst strenge natuurbeschermingswetten kan men moeilijk bruutheid verwijten.'

Citaten

Peter Baumann en Ortwin Fink in hun boek 'te veel hart voor dieren': 'Grote veldtochten van bepaalde dierenbeschermingsorganisaties richten zich steeds op ver afgelegene doelen, of het nu de robbenslachters of de vogelschietende jagers in Italië dan wel de stierenvechters in Spanje. Zonder enig respect voor andere landen of andere zeden, wordt de strijd van het midden-europese gemoed om een paradijs voor dieren te scheppen op die verre fronten overgebracht met de strijdkreet: door het Duitse wezen zal de wereld genezen. Historische, culturele, ecologische en economische belangen, alsmede de achtergronden hiervan worden even weinig naar voren gebracht als er alternatieven voorgesteld worden. Wil het gevoel werkelijk nuttig zijn, dan moet het

met verstand en kennis gepaard gaan, het moet in ieder geval ondersteund worden door geloofwaardige argumenten.'

De hoogleraar in de zoölogie, Prof. R. B. Clark van de Universiteit van New Castle zei: 'Vrouwen die mantels van zeehondenvel kopen dragen juist aan het behoud van de robbensoorten bij. Zonder de vraag naar deze vellen zou er een vernietigende bevolkingsexplosie in de kudden kunnen ontstaan.'

De Vereniging van Duitse pelterijen en bonthandel in Frankfurt en de Centrale Organisatie van Bontwerkers in Bad Homburg verklaarden in een gezamenlijke resolutie: 'Alleen al uit economische motieven zijn wij in een overvloedige dierenwereld geïnteresseerd. We zullen ons nooit bij de vernietiging van onze bestaansvormen kunnen neerleggen. Zeldzame, of uit hun oorspronkelijke gebieden verdreven soorten worden door onderzoek en fokbedrijf weer behouden. Anderzijds verhullen wij niet, dat beschermde wildgebieden in de toekomst op de hoogste aantallen dieren moeten kunnen bogen. Als oudste en natuurlijkste bekleding van de mens is bont tegenwoordig noch met gruwelijkheid noch met bedreiging van soorten behept. Dat komt door een voorzichtig, gereguleerd en gecontroleerd gebruik van de fauna. Bont voorziet in een behoefte, scheidt arbeidsplaatsen en maakt bescherming van dierpopulaties mogelijk. Het mooiste kledingstuk uit de natuur kan met een goed geweten begeerd, gekocht en gedragen worden.'

Uitgave van het Duitse Verbond van Pelterijen en Bonthandel, Frankfurt 1978, onder redactie van Dietrich E. Werner, Bad Homburg. Vertaling: E. H. Kuntze.

SYMPOSIUM OVER VOSSEN, RABIËS EN JACHT

Op zaterdag 8 april 1978 organiseert de Stichting Kritisch Faunabeheer een symposium met als motto: 'Vossen, rabiës en jacht'. Het doel hiervan is feiten en meningen bijeen te brengen rond het beheer van de vos. Om alle aspecten die hieraan verbonden zijn op een rijtje te zetten, hebben wij een aantal sprekers uitgenodigd, die elk vanuit hun gezichtshoek de problematiek zullen belichten.

Sprekers

Drs. C. J. Vermeulen, van het Ministerie van Volksgezondheid en Milieu hygiëne zal een beschrijving geven van rabiës, het ziektebeeld, preventie en de consequenties voor de vossenpopulatie in Nederland.

Vervolgens zal een spreker de huidige situatie met betrekking tot de jacht op de vos uiteenzetten. Bij het ter perse gaan van deze aankondiging was de naam van de spreker nog niet bekend.

Drs. F. van Oordt zal de ecologie van predatoren **belichten** en ingaan op de vraag of er voor de mens enige noodzaak bestaat om in populaties van predatoren in te grijpen.

Ir. E. J. Gubbels zal namens de Stichting het standpunt van de Stichting Kritisch Faunabeheer toelichten ten aanzien van het te voeren beleid bij het beheer van de Nederlandse vossenpopulatie.

Dr. Dr. Ingo Krumbiegel, Duits zoöloog, rabiës-deskundige en voormalig directeur van de Dierentuin van Dresden zal een uiteenzetting geven over de situatie van de vos in Duitsland en argumenten aandragen, waarom vervolging van vossen uit oogpunt van rabiësbestrijding niet gewenst is.

Programma

10.15 Ontvangst;

10.45 Opening door de voorzitter van de Stichting Kritisch Faunabeheer

10.50 De sprekers voeren het woord;

12.00 Koffiepauze;

12.15 Vervolg sprekers;

13.00 Lunchpauze;

14.00 Vervolg sprekers;

14.45 Theepauze;

15.00 Forumdiscussie onder voorzitterschap van Herman Wigbold. De bezoekers zullen in de gelegenheid worden gesteld van te voren schriftelijke vragen in te dienen.

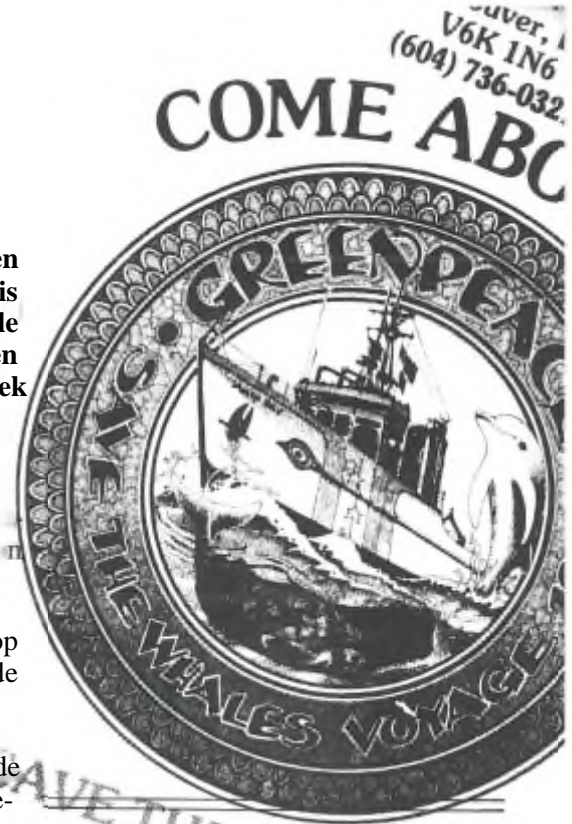
16.00 Sluiting.

Plaats: Hotel Haarhuis, Stationsplein 1, Arnhem (t.o. het station).

Aanmelden

Aangezien de accommodatie van de gelegenheid beperkt is verzoeken wij alle donateurs vriendelijk om de aanmeldingskaart die u elders in dit nummer aantreft in te vullen en aan ons op te sturen. Er zullen dan het gevraagde aantal plaatsen voor u gereserveerd kunnen worden. Mocht u per trein komen dan kunnen op aanvraag reductiecoupons van de Nederlandse Spoorwegen worden toegestuurd. U krijgt dan 20% reductie op een dagretour. Gelieve het gevraagde aantal dan op de aanmeldingskaart te vermelden en f 0,55 aan postzegels bij te sluiten. U kunt u aanmelden tot uiterlijk 1 april 1978 door de ingevulde kaart op te sturen aan:

Stichting Kritisch Faunabeheer, p/a mevr. R. Stockman, v. Ewijkweg 6, Oosterbeek.

Propagandafonds

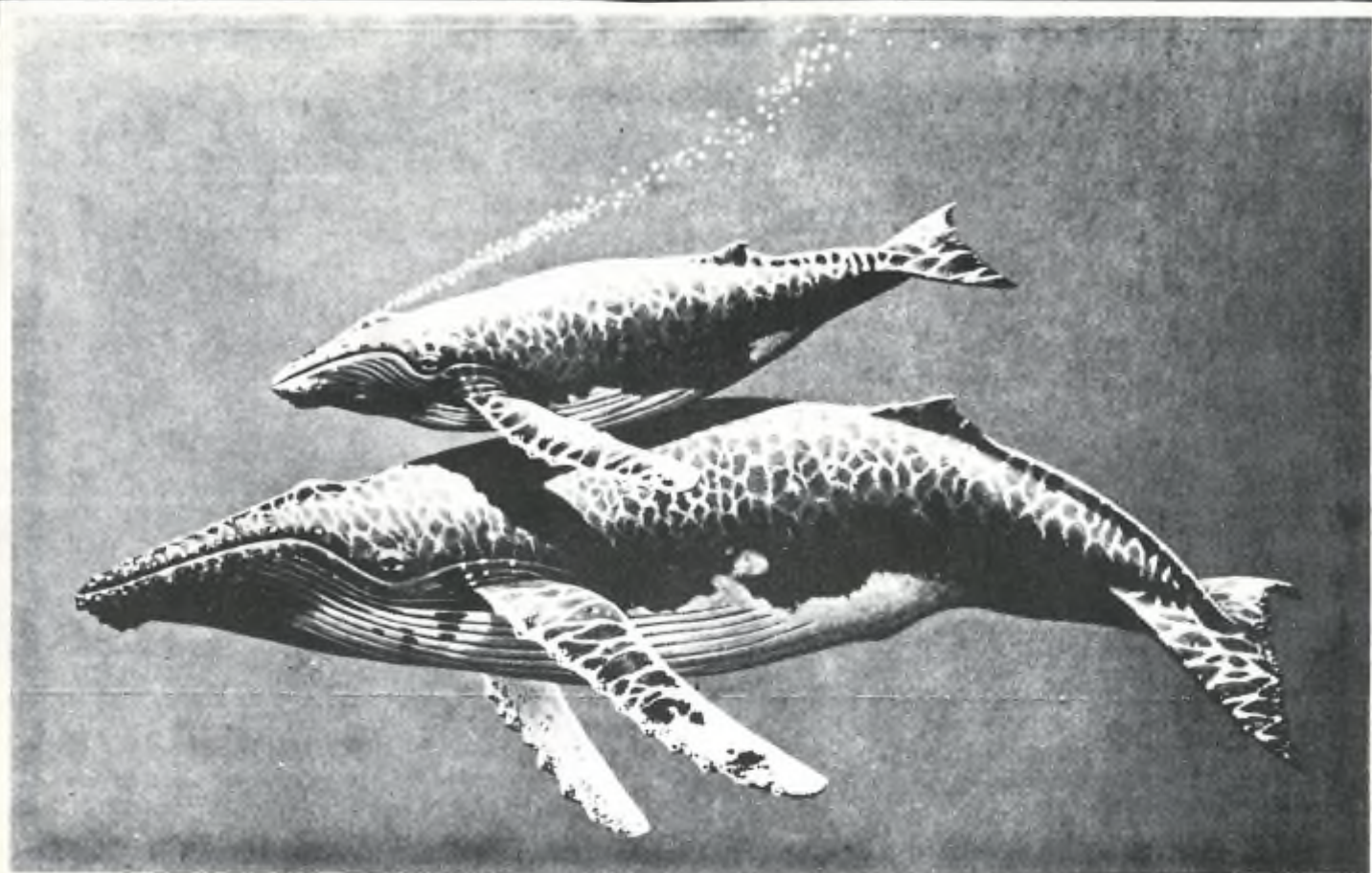
De Stichting Kritisch Faunabeheer wil nog meer dan nu al het geval is haar idealen uitdragen. Omdat daar geld, veel geld voor nodig is, hebben wij een propagandafonds in het leven geroepen. Alle bijdragen zijn welkom. Stort uw bijdrage op postgiro 3522188 t.n.v. penningmeester Stichting Kritisch Faunabeheer onder vermelding Propagandafonds.

Kans op hondsdoelheid

Tussen 1923 en 1977 (54 jaar) zijn in Nederland bij mensen 6 gevallen van hondsdoelheid met dodelijke afloop geregistreerd. Bij geen van die gevallen was voor zover bekend een vos betrokken. Zouden er in die periode 24 miljoen Nederlanders zijn geweest dan is de kans om door hondsdoelheid om het leven te komen in ons land 1:4.000.000.

In dezelfde periode (1923-1977) zijn ten gevolge van jachtongelukken vrij zeker meer dan honderd doden en vele honderden gewonden gevallen. Uitgaande van 100 doden is de kans om in Nederland bij een jachtongeluk om het leven te komen 1:240.000

Tegen jachtongelukken kan men niet worden ingeënt.

HUMPBACK WHALES—Richard Ellis has produced this stunning scene of a mother Humpback whale and her calf. It is now available as a six-color print, measuring 20"x26", to anyone donating \$15 or more to the Animal Welfare Institute Save-the-Whales Campaign. Ellis, who is the world's foremost marine life artist, painted the Humpbacks after swimming with them in Hawaii last winter. You can acquire this magnificent print by supporting our efforts. PLEASE HELP US.

YES! I want to help save the whales! Enclosed is my *tax-deductible* donation of \$..... to the Animal Welfare Institute. Please send me print(s) of the Humpback Whales by Richard Ellis. (\$15 minimum donation per print.)

Name

Street City Zip

Send to: Animal Welfare Institute, P.O. Box 3650, Washington, D.C. 20007
 Make checks payable to Animal Welfare Institute.

ANIMAL WELFARE INSTITUTE

Scientific Committee

Marjorie Anchel, Ph.D.
 Bennett Derby, M.D.

Paul Kiernan, M.D.
 F. Barbara Orlans, Ph.D.
 Roger Payne, Ph.D.

Samuel Peacock, M.D.
 John Walsh, M.D.

International Committee

T.G. Antikatzides, D.V.M.—Greece

David Ricardo—Canada

N. E. Wernberg—Denmark

Major C. W. Hume, O.B.E., M.C., B.Sc., M.I. Biol.—United Kingdom

Officers

Christine Stevens, President
 Cynthia Wilson, Vice-President
 Marjorie Cooke, Secretary

Roger L. Stevens, Treasurer
 Adele Schoepferle, Assistant Treasurer
 Bianca Beary, Publications Coordinator

Marilyn Chamberlain, Publications Secretary
 Diane Halverson, Administrative Assistant
 Lynne Hutchison, Whale Campaign Coordinator

A copy of the Animal Welfare Institute's latest annual report filed with the New York State Board of Social Welfare is available upon written request to the Institute at the address on the masthead, or to the New York State Board of Social Welfare, Office Tower, Empire State Plaza, Albany, N.Y. 12223